

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/481/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2613202017
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2613202017.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a sudcov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci navrhovateľa: Dopravný podnik Bratislava, a.s., so sídlom Olejkárska 1, Bratislava, IČO: 00 492 736, zastúpený splnomocnencom: Advokátska kancelária Ecker - Kán & Partners, so sídlom Nám. M. Benku 9/C1 Bratislava, proti odporcovi: Z. T., nar. X.X.XXXX, bytom J.F. XX, U. J., t. č. na neznámom mieste, zastúpeným ustanovenou opatrovníčkou: T. X., zamestnankyňou Okresného súdu Senica, o zaplatenie sumy 50,50 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Senica, zo dňa 26. septembra 2013, č.k. 4C/66/2013-32, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa o zaplatenie sumy 50,50 eur, keď o náhrade trov konania rozhodol tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznal a zrušil platobný rozkaz sp. zn. 4Ro/57/2013-7 zo dňa 4.4.2013. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 760 Občianskeho zákonníka, § 11 ods. 1 písm. b) zák. č. 168/1996 Zb. o cestnej doprave, § 14 ods. 2 Zákona o cestnej doprave, § 101, § 108, § 172 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 142 ods. 1 O.s.p. a vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súd z vykonaného dokazovania a zisteného stavu veci, s poukazom na námietku premlčania vznesenú opatrovníčkou odporcu, vyvodil ten právny záver, že nárok navrhovateľa uplatnený v tomto konaní je premlčaný. Odporca cestoval dňa 6.1.2011 v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka, bol zastihnutý prepravným kontrolórom a na jeho výzvu odmietol zaplatiť základné cestovné platné v tom čase v sume 0,50 € a úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom v sume 50,- €. Na pojednávaní dňa 26.9.2013 opatrovníčka odporcu vzniesla námietku premlčania. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého nárok (súdnu vymáhateľnosť) možno odvrátiť námietkou premlčania. Je to uplynutie času určeného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho môže povinný subjekt čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Použitie tejto námietky má za následok zánik nároku pariaceho k obsahu práva, t.j. zánik jeho súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Premlčaním právo nezaniká, iba sa oslabuje a trvá ďalej vo forme naturálneho záväzku, čo znamená, že jeho uplatniteľnosť je obmedzená na dobrovoľné splnenie zo strany povinného subjektu. Občiansky zákonník stojí na princípe premlčania so všeobecnou trojročnou premlčacou dobou. Uvedená doba sa použije všade tam, kde pre jednotlivé práva nie je Občianskym zákonníkom ustanovená osobitná premlčacia doba. Pri právach z prepravy sa však použije osobitná premlčacia doba, ktorá je jednoročná. Táto jednoročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Právo môže

byť vykonané prvý raz, keď vznikne možnosť podať na jeho základe žalobu, teda keď je actio nata. Tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti (napr. na tom, že oprávnený nevedel o svojom práve). Opatrovníčka odporcu sa práva premlčania dovolala, a to na pojednávaní v predmetnej veci dňa 26.9.2013. Jednoročná premlčacia doba v ktorej sa premlčujú nároky z prepravy (§ 108 Občianskeho zákonníka) začala v predmetnom prípade plynúť v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Odporca cestoval v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka dňa 6.1.2011, čím navrhovateľovi vznikla možnosť podať týmto okamihom žalobu na súd pre porušenie prepravného poriadku. Navrhovateľ svoje právo uplatnil až podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu na tunajší súd, a to dňa 7.3.2013. Plynutie premlčacej doby v predmetnom prípade začalo dňom 6.1.2011 a skončilo sa dňom 6.1.2012. Vzhľadom k tomu, že opatrovníčka odporcu v konaní namietla premlčanie práva a v danom prípade sa nejedná o nárok na náhradu škody, ale o sankciu, so zánikom práva na zaplatenie prepravného zaniká aj právo na vymáhanie tejto sankcie. I keď právo navrhovateľa na zaplatenie dlhu odporcom premlčaním nezaniklo, súd mu toto právo s poukazom na vznesenú námietku premlčania zo strany opatrovníčky odporcu nemôže v súdnom konaní priznať. Súd preto návrh navrhovateľa zamietol. Súd rozhodol o trovách konania v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p., pričom vzhľadom k zamietnutiu návrhu bol v konaní plne úspešný odporca. Keďže však odporcovi žiadne trovy nevznikli, ani náhradu trov konania nežiadal, súd mu náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, v ktorom uviedol, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav veci. Navrhovateľ v dôvodoch odvolania poukázal na ust. § 760 Občianskeho zákonníka, na ustanovenie zák. č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave (ust. § 9 písm. b), § 11 ods. 1 písm. d), § 104 ods. 2, čl. 6 ods. 2 Prepravného poriadku Mestskej hromadnej dopravy v Bratislave platného v čase porušenia tarifných a prepravných podmienok) a uviedol, že nakoľko sa odporca na výzvu revízora dňa 6.1.2011 na linke MHD č. 99 nepreukázal platným cestovným lístkom alebo iným platným cestovným dokladom je povinný navrhovateľovi v zmysle čl. 6 Prepravného poriadku MHD v Bratislave a v čl. 5 tarify MHD v Bratislave zaplatiť cestovné 0,50 eur a úhradu 50 eur, pričom túto skutočnosť preukazuje hlásenie o porušení tarifných a prepravných podmienok zo dňa 6.1.2011. Podľa navrhovateľa povinnosť odporcu zaplatiť úhradu navrhovateľovi vznikla v zmysle § 9 písm. b) v spojení s § 11 ods. 1 písm. d), v spojení s § 14 ods. 2 Zákona o cestnej doprave a táto úhrada za nepreukázanie sa cestovným lístkom nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Občianskeho zákonníka. Argumentoval tým, že zákon č. 56/2012 Z.z. o cestnej preprave neustanovuje premlčaciu dobu za nezaplatenie úhrady pri cestovaní bez cestovného lístka a preto je namieste použiť ust. § 101 Občianskeho zákonníka a to znamená, že pohľadávka vo výške 50,50 eur nebola v čase podania návrhu na podanie platobného rozkazu premlčaná. Zároveň dal súdu do pozornosti rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave pod sp. zn. 15Co/67/2011 a 14Co/216/2011, v ktorých odvolací súd rozhodoval v skutkovo totožných veciach, pričom v oboch prípadoch vyhovel odvolaniu navrhovateľa. S ohľadom na vyššie uvedené navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, keď zároveň si uplatnil trovy odvolacieho konania za zaplatený súdny poplatok vo výške 16,50 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 29,29 eur.

K odvolaniu navrhovateľa sa opatrovníčka odporcu písomne nevyjadrila.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vecne správny.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 4C/66/2013 je návrh navrhovateľa, ktorým sa domáha od odporcu zaplatenia sumy 50,50 eur a náhrady trov konania.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu s rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd zamietol návrh navrhovateľa a v časti náhrady trov konania.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Rozsudok obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti (§ 157 O.s.p.).

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Občiansky zákonník upravuje prepravné zmluvy (zmluvy o preprave osôb a zmluvy o preprave nákladu) v § 760 až § 773. Úprava prepravných zmlúv v Občianskom zákonníku je veľmi stručná a obsahuje iba základné pravidlá, ktoré platia pri prepravných zmluvách. Vzhľadom na väčšie množstvo rôznorodých spôsobov dopravy (železničná, cestná, vodná, mestská atď.), ktoré si vyžadujú svoje špecifické úpravy, nebolo ani možné všetky otázky týkajúce sa právnej úpravy upraviť v Občianskom zákonníku podrobnejšie. Preto § 772 Obč. zák. ustanovuje, že podrobnejšiu úpravu osobnej a nákladnej prepravy ustanovujú osobitné predpisy, najmä prepravné poriadky a tarify (Komentár k Občianskemu zákonníku).

Podľa § 760 Obč. zák. zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Citované ustanovenie nepriamo vymedzuje pojem zmluva o preprave osôb tým, že ustanovuje základné práva a povinnosti účastníkov tejto zmluvy. Podľa tohto ustanovenia zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil na miesto určenia riadne a včas. Z tohto ustanovenia vyplývajú aj pojmové znaky zmluvy o preprave osôb. Ide o zmluvu uzavretú medzi dvoma účastníkmi, t.j. medzi cestujúcim, ktorého treba dopraviť na miesto určenia a dopravcom, ktorý má povinnosť cestujúceho dopraviť na miesto určenia včas a riadne. Doprava osoby na miesto určenia sa uskutočňuje určeným dopravným prostriedkom, ktorý si cestujúci zvolil, za odplatu (cestovné). Formu a spôsob uzavretia zmluvy o preprave osoby zákon žiadnym spôsobom nevymedzuje. Ide teda o zmluvu neformálnu, ktorá sa môže uzavrieť rôznym spôsobom určeným v prepravných poriadkoch podľa druhu a spôsobu dopravy (napr. zakúpením cestovného lístka, letenky, vstupom do dopravného prostriedku, znehodnotením cestovného lístka pri vstupe do dopravného prostriedku, dohodou o určení miesta určenia dopravy a pod.) s tým, že podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave sú upravené v prepravných poriadkoch, ktoré si vypracúvajú dopravcovia na základe všeobecne záväzných predpisov.

Právne vzťahy účastníkov konania sa riadia ustanovením § 760 Obč. zák. Zmluva o preprave v mestskej hromadnej doprave bola uzavretá konkludentným konaním spočívajúcim na strane cestujúceho v nástupe do dopravného prostriedku. Zvláštnosť tejto zmluvy ako zmluvy neformálnej spočíva v tom, že tým, že cestujúci nastúpi do dopravného prostriedku konkludentne pristupuje na celý rozsah poskytovanej služby, mlčky pristupuje aj na ďalšie všeobecne známe vedľajšie dojednania zmluvy upravené v zákone č. 168/1996 Zb. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov a v Prepravnom poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave, vydanom v zmysle zákona č. 164/1996 Zb. o dráhach v znení neskorších predpisov Dopravným podnikom Bratislava, a.s., t.j. mať u seba platný cestovný lístok a na vyzvanie ho predložiť ku kontrole. Takýmto je aj dojednanie, že pokiaľ cestujúci nezaplatí riadne a včas cestovné, ktoré je cenou poskytovanej služby, súhlasí s tým, že mu bude účtovaná pokuta. Použitie prostriedku mestskej hromadnej dopravy je v plnej dispozícii občana ako cestujúceho a je na jeho úvahe, či za takto stanovených podmienok do dopravného prostriedku nastúpi a zmluvu o preprave uzavrie. Vo svojej podstate tieto predstavujú obsah zmluvy o preprave osôb, pretože vyjadrujú vzájomné práva a im zodpovedajúce povinnosti oboch zmluvných strán, ktoré nie je možné z uvedeného dôvodu oddeliť.

Podľa § 108 Obč. zák. práva z prepravy sa premlčujú za jeden rok s výnimkou práv na náhradu škody pri preprave osôb.

V danom prípade právne závery súdu prvého stupňa zodpovedajú hypotéze použitého právneho predpisu. Správny je aj záver súdu prvého stupňa o premlčaní. Navrhovateľ totiž predmetným návrhom uplatňoval cestovné a nezaplatenú úhradu (prirážku) v zmysle § 8 ods. 5, 6, 7 zákona č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach v znení neskorších predpisov a podľa Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave, splatnú dňom porušenia povinnosti odporcu mať zakúpený lístok, t.j. dňom 6.1.2011. Pre práva z prepravy platí premlčacia doba podľa § 108 Obč. zák., podľa ktorého ustanovenia jej dĺžka je jeden rok. Nakoľko návrh na začatie konania bol doručený súdu podľa prezenčnej pečiatky až dňa 7.3.2013, bol nepochybne podaný po uplynutí zákonnej ročnej premlčacej doby.

Námietka navrhovateľa v odvolaní ohľadom premlčania, keď mal za to, že je namieste použiť § 101 Obč. zák. a to znamená, že pohľadávka vo výške 50,50 € nebola v čase podania návrhu na vydanie platobného rozkazu (7.3.2013) premlčaná, nie je podľa odvolacieho súdu dôvodná. Ako už bolo spomenuté vyššie, účtovanú pokutu nie je možné posudzovať samostatne. Nárok na zaplatenie úhrady nemôže vzniknúť samostatne a oddelene (aj keď môže byť samostatne a oddelene uplatnený na súde) len na základe zákona č. 514/2009 Z. z., ale len spolu s nárokom na zaplatenie cestovného a oba nároky tak vznikajú len a výlučne zo zmluvy o preprave osôb v MHD, resp. z jej porušenia, a to súčasne; u oboch nárokov preto začína rovnako plynúť aj premlčacia doba ustanovená v § 108 Obč. zák. (Oba nároky majú rovnaký právny základ - porušenie podmienok zmluvy o preprave.) Niet preto dôvodu nepovažovať aj nárok na zaplatenie úhrady (pokuty) za právo z prepravy, a nie je teda ani dôvod posudzovať podmienky premlčania aj tohto nároku inak, než v zmysle ust. § 108 Obč. zákonníka. Pokiaľ sa navrhovateľ odvolával vo svojom odvolaní na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/67/2011 a sp. zn. 14Co/216/2011, predmetné rozhodnutia nie sú pre rozhodovanie iných odvolacích senátov právne záväzné.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdil, keď správne súd prvého stupňa rozhodol aj o trovách konania.

Odporcovi úspešnému v odvolacom konaní odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže ich náhradu nežiadal (§ 224 ods. I, § 142 ods. I, § 151 ods. I O.s.p.).

Uvedené rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.